

ที่ กษ ๐๓๐๗/ ๑๓๒๕๐

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ (เรื่อง แนวทางการจัดระบบบริหารการพัฒนาแหล่งน้ำ) ในส่วนที่กำหนดว่า “ระบบท่อส่งน้ำต่าง ๆ ควรจะมีผู้รับผิดชอบรายเดียวในการพัฒนาระบบให้เป็นท่อส่งน้ำสายหลัก (Trunk Transmission Main) และการดำเนินการบริหาร/จัดการ (Operate) เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ค้าส่ง (Wholeseller) ในการซื้อน้ำจากอ่างเก็บน้ำของกรมชลประทาน และขายน้ำดิบให้กับระบบจำหน่ายต่าง ๆ”

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างอิง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๒๐๕/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เรื่อง แนวทางการจัดระบบบริหารการพัฒนาแหล่งน้ำ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. เอกสารประกอบการพิจารณา
 ๒. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๓ (กร.๑)/๔๘๕๖ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๖
 ๓. สำเนาหนังสือกรมธนารักษ์ ที่ กค ๐๓๑๐/๘๘๘๒ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖
 ๔. สำเนาหนังสือกรมธนารักษ์ ที่ กค ๐๓๑๐/๑๓๖๗๑ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
 ๕. สำเนาหนังสือกรมชลประทาน ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๓๐๗/๙๙๙๔ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
 ๖. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๓/๓๙๕๕ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอเสนอเรื่องขอยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ (เรื่อง แนวทางการจัดระบบบริหารการพัฒนาแหล่งน้ำ) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๙)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๑.๑ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ได้เห็นชอบตามข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (สพอ.) ในการวางระบบบริหารที่มีความชัดเจนเกี่ยวกับความรับผิดชอบของหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ โดยกำหนดความรับผิดชอบของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและดำเนินการดูแลระบบท่อส่งน้ำสายหลักพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ดังนี้

(๑) การพัฒนาแหล่งน้ำดิบให้กรมชลประทานเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการเป็นหลัก โดยใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน/เงินกู้

(๒) ระบบท่อส่งน้ำต่าง ๆ ควรจะมีผู้รับผิดชอบรายเดียวทั้งการพัฒนาให้เป็นท่อส่งน้ำสายหลัก (Trunk Transmission Main) และการดำเนินการบริหาร/จัดการ (Operate) เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ค้าส่ง (Wholeseller) ในการซื้อน้ำจากอ่างเก็บน้ำของกรมชลประทานและขายน้ำดิบให้กับระบบจำหน่ายต่าง ๆ

(๓) สำหรับ ...

(๓) สำหรับผู้ใช้น้ำ ไม่ว่าจะของทางราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน ที่ต้องการซื้อน้ำดิบเพื่อป้อนเข้าระบบจำหน่ายสามารถซื้อน้ำดิบได้จากผู้รับผลิตขบที่ส่งน้ำสายหลักในรูปแบบของการซื้อเหมาเป็นราย ๆ ไป (Bulk-Retailer)

การดำเนินการตามแนวทาง ๓ ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น ส่วนที่ยังขาดเหลืออยู่ คือการที่จะให้มีผู้รับผลิตขบรายเดียวในการพัฒนาและดำเนินการดูแลระบบท่อส่งน้ำสายหลัก ซึ่งอาจจะต้องจัดให้มีองค์กรรับผลิตขบขึ้นมาใหม่ และข้อเสนอแนะการจัดให้มีองค์กรเพื่อบริหารและจัดการระบบท่อส่งน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งควรจะต้องกำหนดหน่วยงานรับผลิตขบที่มีเอกภาพเพื่อพัฒนา บริหาร/จัดการ และดูแลบำรุงรักษาระบบท่อส่งน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออกให้สามารถสนองความต้องการใช้น้ำของชุมชนและกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเพียงพอ ทันต่อการณ์ ตลอดจนสามารถขยายระบบต่อไปได้อีกในอนาคตนั้น อาจดำเนินการได้โดยใช้องค์กรของรัฐที่มีอยู่แล้วคือ การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) ให้จัดตั้งบริษัทจำกัดขึ้นมารับผลิตขบเป็นการเฉพาะ โดยมีการโอนทรัพย์สินและหนี้สินของระบบท่อส่งน้ำที่มีอยู่แล้วให้รับไปดำเนินการต่อไปด้วย ซึ่งจะสามารถดำเนินการได้ทันทีตามกฎหมายของ กปภ. ที่มีอยู่

ทั้งนี้ บริษัทจำกัดที่จะจัดตั้งขึ้นนี้ นอกจากจะสามารถประกอบการธุรกิจเชิงพาณิชย์ในการซื้อน้ำจากแหล่งน้ำดิบของทางราชการมาขายให้กับผู้ใช้น้ำป้อนระบบจำหน่ายต่าง ๆ แล้ว ยังจะสามารถร่วมทุนกับภาคเอกชนหรืออาจจะมีโอกาสขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ได้ในอนาคตด้วย

๑.๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๕ เห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการกลั่นกรอง ฯ ฝ่ายเศรษฐกิจ ตามที่ได้เสนอเรื่อง การจัดตั้งบริษัทจำกัด ของการประปาส่วนภูมิภาค โดยมีข้อสังเกต ดังนี้

(๑) ปริมาณน้ำดิบที่ต้องจัดสรร ควรให้ความสำคัญกับการนิคมอุตสาหกรรมในมาบตาพุด เป็นอันดับแรก

(๒) การกำหนดอัตราราคาน้ำ ควรกำหนดในราคาที่เหมาะสม โดยไม่มุ่งค้ากำไรเกินควร

(๓) การจัดสรรน้ำควรจ่ายให้แก่อุตสาหกรรมที่อยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมมากกว่านอกเขต ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้อุตสาหกรรมต่าง ๆ เข้ามาอยู่ในการนิคมอุตสาหกรรมมากขึ้น

ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้เห็นชอบให้จัดให้มีองค์กรเพื่อบริหารและจัดการระบบท่อส่งน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งต่อมาได้มีการจัดตั้งบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด เพื่อบริหารและจัดการระบบท่อส่งน้ำชายฝั่งภาคตะวันออก ตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่ได้กำหนดแนวทางการจัดระบบบริหารพัฒนาแหล่งน้ำ และระบบจำหน่ายน้ำในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับความรับผิดชอบของหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ โดยเฉพาะเพื่อให้การใช้น้ำจากแหล่งน้ำดิบและอ่างเก็บน้ำเป็นธุรกิจพาณิชย์

๑.๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๓๙ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(๑) เห็นชอบแนวทางการระดมทุนและการเพิ่มทุนของบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด ในวงเงิน ๑,๗๐๐ ล้านบาท โดยให้การประปาส่วนภูมิภาคและหน่วยงานของรัฐถือหุ้นในบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด รวมกันไม่เกิน ๔๙ % แยกเป็น กปภ. ๔๔ % และ กนอ. ๕ % (วงเงินประมาณ ๘๕ ล้านบาท) กรณี กนอ. จะเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นอีกเท่าใด มอบหมายให้คณะกรรมการบริหารบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด เป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสมต่อไป ทั้งนี้ สัดส่วนการถือหุ้นเพิ่มทุนของหน่วยงานของรัฐอื่นรวมกับ กปภ. จะต้องไม่เกิน ๔๙ % พร้อมทั้งเห็นชอบให้มีผู้แทน กนอ. ในคณะกรรมการบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด

(๒) อนุมัติในหลักการให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด ในการขอรับการอนุมัติ และทำสัญญาต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินกิจการของบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด โดยให้บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานนั้น ๆ

๑.๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ อนุมัติตามที่กระทรวงการคลังเสนอ และให้ดำเนินการต่อไปได้ ทั้งนี้ ได้รับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ รวมทั้งข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีซึ่งเห็นว่า การให้เอกชนดูแลเกี่ยวกับการจัดระบบท่อส่งน้ำโดยยังไม่มี มาตรการที่รัดกุม อาจไม่สอดคล้องกับนโยบายรัฐวิสาหกิจ ให้กระทรวงการคลังได้พิจารณาตรวจสอบ ไปพิจารณาดำเนินการด้วย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(๑) เห็นควรให้บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) เข้า/บริหาร โครงการท่อส่งน้ำหนองปลาไหล - หนองค้อ โดยไม่ใช้วิธีการคัดเลือกโดยวิธีประมูลตามที่คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบเป็นลำดับมาแล้ว ทั้งในแนวทางการจัดตั้งบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) ขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบ สิทธิให้เข้า/บริหารโครงการ ตลอดจนรูปแบบการบริหารกิจการ ในเชิงพาณิชย์ อันถือเป็นเจตนารมณ์ของรัฐบาลในการพัฒนาบริหาร/จัดการ และดูแลบำรุงรักษาระบบท่อส่งน้ำ ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

(๒) การกำหนดอัตราค่าน้ำดิบของบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) สามารถดำเนินการได้โดยอำนาจของคณะกรรมการบริษัท จัดการและพัฒนา ทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีองค์รกกำกับดูแลอิสระเข้ามารับผิดชอบ จัดการในธุรกิจด้านนี้ ดังนั้นในการคิดอัตราค่าน้ำดิบจึงควรพิจารณาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของคณะรัฐมนตรี ที่มีมติไว้เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๕ อย่างเคร่งครัด โดยให้กำหนดในราคาที่เหมาะสมเป็นธรรม ไม่ควร มุ่งกำไรเกินควร

๑.๕ การแก้ไขปัญหาภัยแล้งทั้งระบบในภาคตะวันออกปี ๒๕๔๘ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๘ มอบให้รองนายกรัฐมนตรี (นายพินิจ จารุสมบัติ) เป็นเจ้าภาพในการพิจารณา แก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ และได้มีการรายงานการแก้ไขปัญหาภัยแล้งทั้งระบบในภาพรวม เสนอให้คณะรัฐมนตรีรับทราบความก้าวหน้าการแก้ไขปัญหาภัยแล้งทั้งระบบในภาพรวมเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ โดยมีการสรุปแผนการดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดระยอง และจังหวัดชลบุรี ในด้านการวางท่อผันน้ำเพิ่มเติม ได้มีการมอบหมายให้บริษัท อีสต์ วอเตอร์ จำกัด (มหาชน) ร่วมกับ กรมชลประทานในการพัฒนาระบบท่อผันน้ำ

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ปัจจุบัน สัญญาเช่า/บริหารทรัพย์สินเพื่อดำเนินการพัฒนาและบริหารระบบท่อส่งน้ำดิบ สายหลักในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกระหว่างกรมธนารักษ์ กับ บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) จะครบกำหนดสัญญาในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ และกรมธนารักษ์ได้ลงนาม ในสัญญาโครงการบริหารและดำเนินกิจการระบบท่อส่งน้ำสายหลักในภาคตะวันออกกับเอกชนรายใหม่แล้ว ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำในเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออกมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ สถานการณ์ จึงมีความจำเป็นต้องขอยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ (เรื่อง แนวทางการ จัดระบบบริหารการพัฒนาแหล่งน้ำ) ในส่วนที่กำหนดว่า “ระบบท่อส่งน้ำต่าง ๆ ควรจะมีผู้รับผิดชอบรายเดียว

ในการพัฒนาระบบให้เป็นท่อส่งน้ำสายหลัก (Trunk Transmission Main) และการดำเนินการบริหาร/จัดการ (Operate) เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ค้าส่ง (Wholeseller) ในการซื้อน้ำจากอ่างเก็บน้ำของกรมชลประทานและขายน้ำดิบให้กับระบบจำหน่ายต่าง ๆ” เพื่อให้เอกชนที่ได้รับการคัดเลือกจากกรมธนารักษ์เพื่อบริหารและดำเนินกิจการระบบท่อส่งน้ำสายหลักในภาคตะวันออก เป็นผู้ที่มีสิทธิประกอบธุรกิจเชิงพาณิชย์ในการซื้อน้ำจากแหล่งน้ำดิบของราชการมาขายให้กับผู้ต้องการใช้น้ำเพิ่มเติมอีกรายหนึ่ง

๓. สาระสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ได้เห็นชอบตามข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (สพอ.) ในการวางระบบบริหารที่มีความชัดเจนเกี่ยวกับความรับผิดชอบของหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ โดยกำหนดความรับผิดชอบในการพัฒนาและดำเนินการดูแลระบบท่อส่งน้ำสายหลักพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก การพัฒนาแหล่งน้ำดิบให้กรมชลประทานเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการเป็นหลัก และระบบท่อส่งน้ำต่าง ๆ ควรจะมีผู้รับผิดชอบรายเดียวทั้งการพัฒนาระบบให้เป็นท่อส่งน้ำสายหลัก (Trunk Transmission Main) และการดำเนินการบริหาร/จัดการ (Operate) เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ค้าส่ง (Wholeseller) ในการซื้อน้ำจากอ่างเก็บน้ำของกรมชลประทานและขายน้ำดิบให้กับระบบจำหน่ายต่าง ๆ

๓.๒ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๓ (กร.๑)/๔๘๖๖ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๖ นำเรียน เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเส้นท่อส่งน้ำสายหลักในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อป้องกันปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อผู้ใช้น้ำอันเนื่องจากอุปสรรคในการส่งมอบทรัพย์สินโครงการท่อส่งน้ำ ความว่า ในการบูรณาการแผนการบริหารความเสี่ยงในช่วงเปลี่ยนผ่านระหว่างบริษัท จัดการน้ำและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) กับเอกชนที่ได้รับการคัดเลือกจากกรมธนารักษ์เพื่อบริหารและดำเนินกิจการระบบท่อส่งน้ำสายหลักในภาคตะวันออก เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำผ่านเส้นท่อส่งน้ำไม่เกิดการสะดุด ขาดช่วง จนถึงขั้นไม่สามารถส่งน้ำผ่านเส้นท่อได้ โดยควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมชลประทาน กรมธนารักษ์ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมนิคมอุตสาหกรรมไทยและพันธมิตรในการจัดให้มีแผนบริหารความเสี่ยงร่วมกันในลักษณะแผนเชิงป้องกันและแผนสำรองในการจัดสรรน้ำ เพื่อให้การจัดส่งน้ำผ่านเส้นท่อในระหว่างช่วงเปลี่ยนผ่านมีความราบรื่นสามารถบริหารจัดการน้ำได้อย่างเป็นปกติ ไม่เกิดการขาดแคลนน้ำที่จะส่งผลกระทบต่อผู้ใช้น้ำทุกภาคส่วน ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๓.๓ กรมชลประทาน เป็นส่วนราชการที่มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของกลุ่มน้ำให้เพียงพอ และจัดสรรน้ำให้กับผู้ใช้น้ำทุกประเภท เพื่อให้ผู้ใช้น้ำได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมตลอดจนป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๒ ในการดำเนินการจัดให้ได้มาซึ่งน้ำหรือกักเก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบายหรือจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตร การพลังงาน การสาธารณสุข โภค หรือการอุตสาหกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน กฎหมายว่าด้วยคันและคูน้ำ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ ความปลอดภัยของเขื่อนและอาคารประกอบและการคมนาคมทางน้ำที่อยู่ในเขตชลประทาน ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับ กิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ที่ไม่ได้เป็นแผนงานประจำปีของกรม ดำเนินการจัดรูปที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย ประกอบกับพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ มาตรา ๔ ได้กำหนด

บทนิยามคำว่า “การชลประทาน” หมายถึง กิจกรรมที่กรมชลประทานจัดทำขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำหรือเพื่อกักเก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบายหรือแบ่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม การพลังงานการสาธารณสุข โภค หรือการอุตสาหกรรม และหมายความรวมถึงการป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำกับรวมถึงการคมนาคมทางน้ำซึ่งอยู่ในเขตชลประทานด้วย

๓.๔ กรมธนารักษ์ ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๓๑๐/๘๘๙๒ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ แจ้งว่า ในการบริหารจัดการระบบท่อส่งน้ำสายหลักในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมธนารักษ์ได้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ ซึ่งปัจจุบันกรมธนารักษ์ได้ส่งมอบทรัพย์สินในโครงการท่อส่งน้ำหนองปลาไหล - หนองค้อ และโครงการท่อส่งน้ำหนองค้อ - แหลมฉบัง (ระยะที่ ๒) ให้กับเอกชนรายใหม่แล้ว ประกอบกับสถานะของบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำกัด (มหาชน) ได้แปรสภาพจากรัฐวิสาหกิจเป็นเอกชน และสัญญาการบริหารและการดำเนินกิจการระบบท่อส่งน้ำสายหลักในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โครงการท่อส่งน้ำดอกทราย) จะสิ้นสุดลงในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นผลให้บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำกัด (มหาชน) ไม่ได้รับสิทธิในการบริหารจัดการระบบท่อส่งน้ำดังกล่าวอีกต่อไป ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการในฐานะคู่สัญญาฝ่ายรัฐ ตลอดจนเพื่อให้การดำเนินโครงการ ฯ เป็นไปด้วยความถูกต้องตามเงื่อนไขแห่งสัญญาและข้อกำหนดโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐและผลกระทบต่อผู้ใช้น้ำทุกภาคส่วนเป็นสำคัญ กรมธนารักษ์ในฐานะคู่สัญญาฝ่ายรัฐ และผู้มีอำนาจดำเนินการแทนกระทรวงการคลัง ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุและมีหน้าที่ในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษาที่ราชพัสดุ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ ขอความอนุเคราะห์กรมชลประทานพิจารณาสนับสนุนการอนุญาตใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำของกรมชลประทานให้กับบริษัท วงษ์สยามก่อสร้าง จำกัด ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๓.๕ กรมธนารักษ์ ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๓๑๐/๑๓๖๗๑ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ แจ้งว่าตามเงื่อนไขสัญญาโครงการบริหาร ฯ ข้อ ๙ กำหนดหน้าที่ของคู่สัญญาฝ่ายรัฐว่า “คู่สัญญาฝ่ายรัฐจะสนับสนุนการประสานงานของบริษัท กับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บริษัท ได้มาซึ่งความยินยอม ใบอนุญาต แบบแปลน ข้อมูลเอกสาร และใบรับรองการจดทะเบียนต่าง ๆ ที่จำเป็นจากส่วนราชการดังกล่าวข้างต้นตามความจำเป็น รวมทั้ง สนับสนุนในการดำเนินการขออนุญาตจัดสรรน้ำจากกรมชลประทานให้ได้รับหนังสืออนุญาตใช้น้ำจากแหล่งน้ำของกรมชลประทานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ทั้งนี้ ภายใต้กฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการที่เกี่ยวข้อง” เพื่อเป็นการสนับสนุนในการดำเนินการขออนุญาตจัดสรรน้ำ และเพื่อให้การบริหารจัดการระบบท่อส่งน้ำสายหลักในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย โครงการท่อส่งน้ำดอกทราย โครงการท่อส่งน้ำหนองปลาไหล - หนองค้อ และโครงการท่อส่งน้ำหนองค้อ - แหลมฉบัง (ระยะที่ ๒) ที่บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำกัด (มหาชน) ส่งมอบให้แก่ทางราชการ และทางราชการได้ส่งมอบโครงการท่อส่งน้ำหนองปลาไหล - หนองค้อ และโครงการท่อส่งน้ำหนองค้อ - แหลมฉบัง (ระยะที่ ๒) ให้กับบริษัท วงษ์สยามก่อสร้าง จำกัด ผู้บริหารรายใหม่บริหารและดำเนินการโครงการดังกล่าวแล้ว ประกอบกับสัญญาการบริหารและการดำเนินกิจการระบบท่อส่งน้ำสายหลักในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โครงการท่อส่งน้ำดอกทราย) จะสิ้นสุดในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นผลให้บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำกัด (มหาชน) ไม่ได้รับสิทธิในการบริหารจัดการระบบท่อส่งน้ำดังกล่าวอีกต่อไป กรมธนารักษ์ในฐานะคู่สัญญาฝ่ายรัฐ และผู้มีอำนาจดำเนินการแทนกระทรวงการคลัง ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ ขอความอนุเคราะห์กรมชลประทานพิจารณาสนับสนุนการอนุญาตใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำของกรมชลประทานให้กับบริษัท วงษ์สยามก่อสร้าง จำกัด ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๓.๖ กรมชลประทาน ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๓๐๗/๙๙๙๔ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ขอรื้อแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุญาตใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๕ ไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

(๑) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ที่ให้จัดตั้งบริษัทจำกัดขึ้นมา รายเดียวที่มีอำนาจหน้าที่ในการประกอบธุรกิจเชิงพาณิชย์ในการซื้อน้ำจากแหล่งน้ำดิบของราชการมาขายให้กับผู้ต้องการใช้น้ำ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๕ เห็นชอบให้จัดตั้งบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด เพื่อบริหารและจัดการระบบท่อส่งน้ำชายฝั่งภาคตะวันออก ประกอบธุรกิจเชิงพาณิชย์ในการซื้อน้ำจากแหล่งน้ำดิบของราชการมาขายให้กับผู้ต้องการใช้น้ำ ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๓๕ ให้มีการเพิ่มทุนของบริษัทซึ่งส่งผลให้การประปาส่วนภูมิภาคและหน่วยงานของรัฐถือหุ้นในบริษัทรวมกันไม่เกิน ๔๙ % ซึ่งเข้าลักษณะของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจจากรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทมหาชนตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ที่กำหนดบทนิยามคำว่ารัฐวิสาหกิจ หมายถึง บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ ดังนั้น ในการเพิ่มทุนดังกล่าวมีผลให้บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) มีสิทธิในการเป็นผู้ประกอบธุรกิจเชิงพาณิชย์รายเดียวทำหน้าที่บริหารจัดการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ด้วยหรือไม่ อย่างไร

(๒) หากตามข้อหารือ (๑) ยังคงมีผลให้บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) มีสิทธิประกอบธุรกิจเชิงพาณิชย์ในการซื้อน้ำจากแหล่งน้ำดิบของราชการมาขายให้กับผู้ต้องการใช้น้ำรายเดียวตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และต่อมาบริษัท วงษ์สยามก่อสร้าง จำกัด ซึ่งเป็นผู้ได้รับคัดเลือกจากกรมธนารักษ์ในการประมูลโครงการบริหารและดำเนินกิจการระบบท่อสายหลักในภาคตะวันออกตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ กรณีเช่นนี้ กรมชลประทานจะสามารถอนุญาตให้บริษัท วงษ์สยามก่อสร้าง จำกัด ใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๘และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อประกอบธุรกิจเชิงพาณิชย์ในการซื้อน้ำจากแหล่งน้ำดิบของราชการมาขายให้กับผู้ต้องการใช้น้ำได้หรือไม่ อย่างไร ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕

๓.๗ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๓/๓๙๕๕ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ แจ้งว่า การพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น เป็นการให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐหรือตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ซึ่งจะต้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเหตุให้ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้โดยถูกต้อง แต่ข้อหารือของกรมชลประทานในเรื่องนี้ เป็นกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๕ ว่า จะปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้อง และโดยที่มติคณะรัฐมนตรีได้มีสถานะเป็นกฎหมาย แต่เป็นการใช้อำนาจในทางบริหารของรัฐเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดิน กรณีตามข้อหารือนี้จึงมิใช่ปัญหาข้อกฎหมายซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่จะพิจารณาวินิจฉัย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงไม่อาจรับข้อหารือนี้ไว้พิจารณาได้ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๖

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดให้กรมชลประทานมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการหลักในการพัฒนาแหล่งน้ำดิบ และให้จัดตั้งบริษัทจำกัด (บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด) ขึ้นมารับผิดชอบในการพัฒนา บริหาร/จัดการ และดูแลบำรุงรักษาระบบ

ท่อส่งน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออกให้สามารถสนองความต้องการใช้น้ำของชุมชนและกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเพียงพอ ทันต่อการณ์ ตลอดจนประกอบการธุรกิจเชิงพาณิชย์ในการซื้อน้ำจากแหล่งน้ำดิบของทางราชการ (กรมชลประทาน) มาขายให้กับผู้ใช้น้ำป้อนระบบจำหน่ายต่าง ๆ โดยที่กรมชลประทานมีหน้าที่ปฏิบัติตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๒ ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นในประเด็นดังกล่าวว่าเป็นกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๕ ที่จะปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้อง และโดยที่มติคณะรัฐมนตรีมิได้มีสถานะเป็นกฎหมาย แต่เป็นการใช้อำนาจในทางบริหารของรัฐเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการบริหาร/จัดการ และดูแลบำรุงรักษาระบบท่อส่งน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นไปอย่างถูกต้องตามข้อกำหนด กฎ ระเบียบของทางราชการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงมีความจำเป็นนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณายกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ (เรื่อง แนวทางการจัดระบบบริหารการพัฒนาแหล่งน้ำ) ในส่วนที่กำหนดว่า “ระบบท่อส่งน้ำต่าง ๆ ควรจะมีผู้รับผิดชอบรายเดียวในการพัฒนาระบบให้เป็นท่อส่งน้ำสายหลัก (Trunk Transmission Main) และการดำเนินการบริหาร/จัดการ (Operate) เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ค้าส่ง (Wholeseller) ในการซื้อน้ำจากอ่างเก็บน้ำของกรมชลประทานและขายน้ำดิบให้กับระบบจำหน่ายต่าง ๆ”

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานอย่างเต็มประสิทธิภาพ เสริมสร้างความมั่นคงด้านการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ภาคตะวันออก และบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ใช้น้ำ ตลอดจนสามารถให้บริการผู้ต้องการใช้น้ำในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกอย่างเพียงพอไม่เกิดการสะดุด โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการอุปโภค บริโภคของประชาชน รวมถึงหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

สัญญาโครงการบริหารและดำเนินกิจการระบบท่อส่งน้ำสายหลักในภาคตะวันออก (สัญญาโครงการบริหาร ฯ) กำหนดให้เอกชนที่ได้รับการคัดเลือกจากกรมธนารักษ์ บริหารงานและดำเนินกิจการระบบท่อส่งน้ำสายหลักในภาคตะวันออก ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการใช้น้ำของชุมชนและกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเพียงพอ โดยเอกชนดังกล่าวมีสิทธิเรียกเก็บค่าน้ำดิบจากผู้ให้บริการได้ในอัตราที่ไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด และจะต้องชำระผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่กรมธนารักษ์ตลอดอายุสัญญาโครงการบริหาร ฯ ดังนั้น หากเอกชนดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการตามสัญญาโครงการบริหาร ฯ ที่ทำไว้กับกรมธนารักษ์ จะทำให้ขาดรายได้จากการไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาโครงการบริหาร ฯ และกรมธนารักษ์ในฐานะคู่สัญญาฝ่ายรัฐจะไม่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่สมควรจะได้รับตามสัญญาโครงการบริหาร ฯ

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมชลประทาน ได้หารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุญาตใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๕ ไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๓/๓๙๕ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ แจ้งว่า การพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น

เป็นการให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐหรือตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ซึ่งจะต้องเป็น ปัญหาข้อกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเหตุให้ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้โดยถูกต้อง แต่ข้อหารือของกรมชลประทานในเรื่องนี้ เป็นกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้น้ำ จากทางน้ำชลประทานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๕ ว่าจะปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้อง และโดยที่มติคณะรัฐมนตรีมิได้มีสถานะเป็นกฎหมาย แต่เป็นการใช้อำนาจ ในทางบริหารของรัฐเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดิน กรณีตามข้อหารือนี้จึงมิใช่ปัญหา ข้อกฎหมายซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่จะพิจารณาวินิจฉัย สำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงไม่อาจรับข้อหารือนี้ไว้พิจารณาได้

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

“ไม่มี”

๘. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ/คณะกรรมการเจ้าของเรื่อง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้ว เห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ (เรื่อง แนวทางการจัดระบบบริหารการพัฒนาแหล่งน้ำ) ในส่วนที่กำหนดว่า “ระบบท่อส่งน้ำต่าง ๆ ควรจะมีผู้รับผิดชอบรายเดียวในการพัฒนาระบบให้เป็นท่อส่งน้ำ สายหลัก (Trunk Transmission Main) และการดำเนินการบริหาร/จัดการ (Operate) เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ค้าส่ง (Wholeseller) ในการซื้อน้ำจากอ่างเก็บน้ำของกรมชลประทานและขายน้ำดิบให้กับระบบจำหน่ายต่าง ๆ”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยเอก

(ธรรมนัส พรหมเผ่า)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมชลประทาน

สำนักกฎหมายและที่ดิน

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๒๖๒๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ cplo_rid@rid.go.th